

Consultatiedocument

van de VREG van 28/11/2019

met betrekking tot de wijziging van artikel 2.3.19 van het Technisch Reglement

Distributie Elektriciteit van 20 september 2019

ONDERWERP VAN DE CONSULTATIE

We houden een consultatie over een wijziging van artikel 2.3.19 van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit van de VREG van 20 september 2019.

Dit artikel beschrijft het kader waarbinnen de distributienetbeheerder de netexploitatie en meer specifiek het congestiebeheer moet uitvoeren. Hiervoor kan hij in bepaalde gevallen het gebruik van een telecontrolekast opleggen en via de communicatie hiermee de aansturing (begrenzing) van de productie-installaties bevelen.

Het artikel dient te worden aangepast ten gevolge van verschillende wijzigingen in het Europees regelgevend kader, zoals verder uiteengezet. We stellen in dit consultatiedocument enkel de meest dringende wijziging voor i.v.m. de energie-efficiëntierichtlijn, omdat hiervoor een urgente deadline is.

We verwachten dat er een meer grondige wijziging nodig zal zijn van het hele artikel en andere artikelen over congestiebeheer naar aanleiding van de omzetting van de artikelen 31 en 32 van de nieuwe Elektriciteitsrichtlijn. Hiervoor is echter eerst een omzetting in wetgeving nodig. Verder verwachten we ook een impact indien de transmissienetbeheerder de implementatie van de SO GL voor productie-eenheden op het distributienet zou concretiseren (project Icaros)¹ in de komende jaren. Dit alles leidt ertoe dat we deze wijziging enkel als het hoogstnodige beschouwen om in lijn te zijn met de deadline van de nieuwe Europese regelgeving, maar dit zeker verder grondig zal bekeken worden in de nieuwe herziening van het TRDE, die reeds werd aangekondigd op het beleidsplatform van september 2019². Hiervoor zullen we in overleg gaan met de belanghebbenden.

CONSULTATIETERMIJN

Deze consultatie loopt van donderdag 28 november 2019 tot en met vrijdag 3 januari 2020.

DOELGROEP

- Distributienetgebruikers
- Distributienetbeheerders

REACTIES

Reacties op deze consultatie kan u sturen naar het e-mailadres netbeheer@vreg.be tegen ten laatste 3 januari 2020 middernacht. Gelieve in het onderwerp van uw e-mail het volgende te vermelden: "Consultatie TRDE Artikel 2.3.19". Gelieve steeds uw volledige naam en adres te vermelden onderaan uw e-mail.

MEER INFORMATIE?

Voor meer informatie over het verloop van de consultatie en de inhoud van het consultatiedocument kan u contact opnemen met Pauline Ottoy via het algemeen nummer 1700 (kies 3 'andere vraag') of via netbeheer@vreg.be.

¹ De TNB focust eerst in 2020 eerst op de implementatie van de SO GL voor productie-eenheden op het transmissienet en het plaatselijk vervoernet.

² Dit zal verdere wijzigingen aan o.a. de netcode en de samenwerkingscode vragen.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	De richtlijn 2019/944 – de nieuwe Elektriciteitsrichtlijn	4
2.1	Artikel 70	4
2.2	Omzettingstermijn.....	5
3	De richtlijn 2012/27/EU – de Energie-efficiëntie richtlijn.....	5
4	Het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit.....	7
5	Analyse van de impact van de wijziging	9
6	Conclusie.....	9

1 Inleiding

We houden een consultatie over een wijziging van artikel 2.3.19 van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit (TRDE) van de VREG van 20 september 2019.

Dit artikel heeft betrekking op congestiebeheer en bepaalt het volgende:

§1. De elektriciteitsdistributienetbeheerder neemt de nodige maatregelen om op een veilige, betrouwbare en efficiënte wijze de elektriciteitsstromen op het elektriciteitsdistributienet te beheren. In geval van congestie verleent hij bij voorrang toegang aan kwalitatieve warmtekrachtkoppelingsinstallaties en installaties die elektriciteit produceren op basis van hernieuwbare energiebronnen.

§2. Bij het voorbereiden van de exploitatie laten de maatregelen, vermeld in §1, onder meer toe:

- in overleg met en via de transmissienetbeheerder de regeling van de productie-eenheden te coördineren;
- de onderbreking of beperking van de afname door een elektriciteitsdistributienetgebruiker te voorzien in geval die aan het congestiebeheer deelneemt;
- een noodsituatie in te roepen overeenkomstig Art. 1.5.1

§3. Bij de exploitatie van het elektriciteitsdistributienet door de elektriciteitsdistributienetbeheerder laten de maatregelen, vermeld in §1, onder meer toe:

- de regeling van de productie-eenheden te coördineren;
- indien noodzakelijk, de afname van een elektriciteitsdistributienetgebruiker te onderbreken of beperken in geval die aan het congestiebeheer deelneemt;
- een noodsituatie in te roepen overeenkomstig Art. 1.5.1.

Indien de maatregelen geïnitieerd worden of impact hebben bij een andere netbeheerder, plegen de netbeheerders vooraf overleg met elkaar.

Het artikel 2.3.19 van het TRDE dient te worden aangepast ten gevolge van een wijziging in het Europees regelgevend kader, zoals hieronder uiteengezet.

2 De richtlijn 2019/944 – de nieuwe Elektriciteitsrichtlijn

2.1 Artikel 70

De richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (gepubliceerd op 14 juni 2019,³ hierna afgekort: nieuwe Elektriciteitsrichtlijn) bepaalt in artikel 70 dat er in de Energie-efficiëntierichtlijn (de richtlijn 2012/27/EU⁴) bepaalde wijzigingen moeten worden doorgevoerd. Zo wordt het toepassingsgebied van die Energie-efficiëntierichtlijn

³ Richtlijn (EU) 2019/944 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (herschikking), *Pb.L* 14 juni 2019, 158/125.

⁴ Richtlijn 2012/27/EU VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG, *Pb.L.* 14 november 2012, 315/1.

beperkt tot aardgas, verwarming en koeling en warm water. Elektriciteit wordt uit het toepassingsgebied gehaald en verschuift volledig naar de nieuwe Elektriciteitsrichtlijn.

Artikel 70(5) van de richtlijn 2019/944 bepaalt evenwel ook het volgende:

5) artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 5 wordt als volgt gewijzigd:

i) de eerste alinea en de tweede alinea worden geschrapt;

ii) de derde alinea wordt vervangen door:

"De transmissie- en de distributiesysteembeheerders voldoen aan de voorschriften van bijlage XII.";

b) lid 8 wordt geschrapt;

Dit heeft tot gevolg dat artikel 15 van de Energie-efficiëntierichtlijn dient te worden aangepast.

2.2 Omzettingstermijn

Artikel 71 van de nieuwe Elektriciteitsrichtlijn bepaalt dat:

De lidstaten doen echter de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk:

a) op 31 december 2019 aan artikel 70, punt 5, onder a), te voldoen;

Dit wil zeggen dat deze wijziging aan de Energie-efficiëntierichtlijn moet worden doorgevoerd op ten laatste **31 december 2019**.

3 De richtlijn 2012/27/EU – de Energie-efficiëntie richtlijn⁵

Artikel 15 van de Energie-efficiëntierichtlijn bepaalt vandaag nog het volgende:

5. Onverminderd artikel 16, lid 2, van Richtlijn 2009/28/EG en gelet op artikel 15 van Richtlijn 2009/72/EG en op het gegeven dat de continuïteit in de warmtevoorziening moet worden verzekerd, zorgen de lidstaten ervoor dat, afhankelijk van de eisen met betrekking tot de instandhouding van de betrouwbaarheid en veiligheid van het net, op basis van door de bevoegde nationale instanties vastgelegde transparante, niet-discriminerende criteria, transmissie- en distributiesysteembeheerders die belast zijn met de verdeling van de opwekkingsinstallaties op hun grondgebied:

⁵ Die ondertussen werd aangepast door de Richtlijn 2018/2002 van het Europees Parlement en de Raad van van 11 december 2018 houdende wijziging van Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie.

a) het transport en de distributie van elektriciteit uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling waarborgen;

b) prioritaire of gegarandeerde toegang tot het net verlenen aan elektriciteit uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling;

c) voorrang verlenen aan elektriciteit uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling bij de dispatching van installaties voor elektriciteitsopwekking, voor zover een veilige exploitatie van het nationale elektriciteitsstelsel dat toelaat.

De lidstaten zorgen ervoor dat de regels in verband met de volgorde van de verschillende prioriteiten inzake toegang en verdeling in hun elektriciteitssystemen duidelijk en nauwkeurig worden geformuleerd en bekendgemaakt. Ingeval zij voor de toegang of verdeling voorrang geven aan hoogrenderende warmtekrachtkoppeling, kunnen de lidstaten een volgorde vaststellen tussen en binnen verschillende soorten hernieuwbare energie en hoogrenderende warmtekrachtkoppeling, en zorgen zij er in ieder geval voor dat de prioritaire toegang of verdeling voor energie afkomstig uit variabele hernieuwbare energiebronnen niet wordt belemmerd.

Naast de in de eerste alinea vastgelegde verplichtingen voldoen de transmissie- en de distributiesysteembeheerders aan de voorschriften van bijlage XII.

De lidstaten kunnen de toegang tot het net met name vergemakkelijken voor elektriciteit geproduceerd door hoogrenderende kleinschalige en micro-warmtekrachtkoppelingseenheden. De lidstaten nemen, indien nodig, maatregelen om de netwerkbeheerders aan te sporen voor de installatie van micro-warmtekrachtkoppelingseenheden een eenvoudige "installeer en informeer"-kennisgeving in te voeren, zodat de vergunningprocedure voor individuele burgers en installateurs kan worden vereenvoudigd en bekort.

Artikel 70 van de nieuwe Elektriciteitsrichtlijn heeft tot gevolg dat de eerste twee alinea's worden geschrapt en de derde alinea wordt vervangen.

Dit zorgt ervoor dat artikel 15(5) nu als volgt gelezen moet worden:

5. De transmissie-en distributiesysteembeheerders voldoen aan de voorschriften van bijlage XII.

De lidstaten kunnen de toegang tot het net met name vergemakkelijken voor elektriciteit geproduceerd door hoogrenderende kleinschalige en micro-warmtekrachtkoppelingseenheden. De lidstaten nemen, indien nodig, maatregelen om de netwerkbeheerders aan te sporen voor de installatie van micro-warmtekrachtkoppelingseenheden een eenvoudige "installeer en informeer"-kennisgeving in te voeren, zodat de vergunningprocedure voor individuele burgers en installateurs kan worden vereenvoudigd en bekort.

Deze wijziging heeft tot gevolg dat het niet meer in het algemeen mogelijk wordt om "prioritaire of gegarandeerde toegang tot het net te verlenen aan elektriciteit uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling", dit kan (optioneel) enkel nog voor kleinschalige en micro-WKK-eenheden.

4 Het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit

Artikel 2.3.19 van het nieuwe Technisch Reglement Distributie Elektriciteit van 20 september 2019 bepaalt dat:

§1. De elektriciteitsdistributienetbeheerder neemt de nodige maatregelen om op een veilige, betrouwbare en efficiënte wijze de elektriciteitsstromen op het elektriciteitsdistributienet te beheren. In geval van congestie verleent hij bij voorrang toegang aan kwalitatieve warmtekrachtkoppelininstallaties en installaties die elektriciteit produceren op basis van hernieuwbare energiebronnen.

De bepaling uit het TRDE is bijgevolg te ruim geformuleerd om in overeenstemming te zijn met de gewijzigde Energie-Efficiëntierichtlijn.

Het voorstel is dan ook om **§1, tweede zin** van artikel 2.3.19 te **schrappen**. Dit omwille van twee **dwingende** redenen:

- De prioritare toegang voor WKK's wordt geschrapt en is enkel nog in beperkte gevallen optioneel mogelijk.
- De prioritare toegang voor installaties die elektriciteit produceren op basis van hernieuwbare energiebronnen heeft eveneens geen basis (meer)⁶ in het EU-recht. Artikel 16(2)(b) van de richtlijn 2009/28 (richtlijn hernieuwbare energiebronnen) werd immers geschrapt door de nieuwe richtlijn hernieuwbare energiebronnen (richtlijn 2018/2001 – art. 20).

Het gaat om dwingende redenen aangezien artikel 2.3.19 uit het TRDE **strijdig** is met de gewijzigde Energie-Efficiëntierichtlijn. Dit heeft tot gevolg dat uiterlijk op **31 december 2019 het TRDE moet aangepast worden of België riskeert de opstart van een inbreukprocedure**.

Ter volledigheid, wat *dispatching* (verdeling) betreft (zie artikel 15,(5)(c)): het verlenen van voorrang aan elektriciteit uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling bij de dispatching van installaties voor elektriciteitsopwekking, werd in Vlaanderen niet in een regelgevend kader ingeschreven. Het schrappen van punt c geeft dan ook geen aanleiding tot problemen. Bovendien werd de voorrang bij *dispatching* niet geheel geschrapt, maar werd een aangepaste regeling opgenomen in artikel 12 van de nieuwe Elektriciteitsverordening (Verordening 2019/943).⁷

⁶ Artikel 16, richtlijn 2009/28 bepaalde: “2. Met inachtneming van de voorschriften inzake de instandhouding van de betrouwbaarheid en veiligheid van het net, die gebaseerd zijn op transparante, niet-discriminerende door de bevoegde nationale autoriteiten vastgestelde criteria:

a) zien de lidstaten erop toe dat beheerders van transmissie- en distributiesystemen op hun grondgebied de transmissie en distributie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen garanderen;

b) **zorgen de lidstaten er tevens voor dat elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen voorrang heeft op dan wel gewaarborgde toegang krijgt tot het net;**”

⁷ Artikel 12 Verordening 2019/943: 1. De dispatching van elektriciteitsproductie-installaties en vraagrespons vindt op niet-discriminerende, transparante en, tenzij anders is bepaald in artikel 12, leden 2 tot en met 6, marktgebaseerde wijze plaats.

2. Onverminderd de artikelen 107 tot en met 109 VWEU zorgen de lidstaten ervoor dat systeembeheerders bij de dispatching van elektriciteitsproductie-installaties prioriteit geven aan productie-installaties die gebruikmaken van hernieuwbare energiebronnen, voor zover het veilige beheer van het nationale elektriciteitssysteem dit toelaat en dit gebeurt op basis van transparante en niet-discriminerende criteria wanneer het bij zulke stroomproductie-installaties gaat om: a) elektriciteitsproductie-installaties die gebruikmaken van hernieuwbare energiebronnen en beschikken over een geïnstalleerd elektrisch vermogen van minder dan 400 kW, of

Aangezien een Verordening rechtstreeks doorwerkt in de nationale rechtsorde – en dus geen omzetting behoeft – dient het Vlaams regelgevend kader – en dus ook het TRDE, wat dispatching betreft, niet te worden aangepast.

Er dient ook nagedacht te worden over de volgorde van activatie bij verschillende flexibiliteitsproducten. Dit zal bekeken worden in de herziening van het TRDE in 2020 en in de geplande herziening van het TRPV. Voor diensten van de TNB uitgevoerd door netgebruikers op het distributienet, staat in het Federaal Technisch Reglement dat dit in de samenwerkingsovereenkomst tussen de TNB en de DNB moet beschreven worden.

Verder bevat het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit een aantal bepalingen over voorrang voor hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve warmtekrachtkoppelingsbronnen bij de aansluiting en de detailstudie. Aangezien de Energie-Efficiëntierichtlijn enkel spreekt over de afschaffing van de voorrang voor toegang, stellen we voor om de bepalingen over voorrang van aansluiting te laten staan.

b) demonstratieprojecten voor innovatieve technologieën, onder voorbehoud van goedkeuring door de regulerende instantie, waarbij de voorrang beperkt is tot de tijd en de mate die noodzakelijk is om de doeleinden van de demonstratie te verwezenlijken.

3. Een lidstaat kan besluiten om prioritair dispatching niet toe te passen op elektriciteitsproductie-installaties als bedoeld in lid 2, onder a), die ten minste zes maanden na dat besluit in gebruik worden genomen, of om een lagere minimumcapaciteit dan die van lid 2, onder a), toe te passen, onder de volgende voorwaarden: a) die lidstaat beschikt over goed werkende intraday- en andere groothandels- en balanceringsmarkten en die markten volledig toegankelijk zijn voor alle marktdeelnemers, overeenkomstig deze verordening; b) de regels voor redispatching en congestiebeheer transparant zijn voor alle marktdeelnemers; c) de nationale bijdrage van de lidstaat aan het bindende algemene streefcijfer van de Unie voor het aandeel energie uit hernieuwbare bronnen overeenkomstig artikel 3, lid 2, van Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad (18) en artikel 4, onder a), punt 2, van Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad (19) is ten minste gelijk aan de overeenkomstige uitkomst van de formule in bijlage II bij Verordening (EU) 2018/1999 en het aandeel energie uit hernieuwbare energiebronnen in de lidstaat ligt niet onder zijn referentiepunten overeenkomstig artikel 4, onder a), punt 2, van Verordening (EU) 2018/1999, of, bij wijze van alternatief, het aandeel van hernieuwbare bronnen in het bruto-eindverbruik van elektriciteit in de lidstaat bedraagt ten minste 50 %; d) de lidstaat heeft de Commissie van de geplande derogatie in kennis gesteld en heeft gedetailleerd uiteengezet hoe aan de onder a), b) en c) genoemde voorwaarden wordt voldaan, en e) de lidstaat heeft de geplande derogatie, met inbegrip van de gedetailleerde motivering voor het verlenen van die afwijking, openbaar gemaakt, zo nodig rekening houdend met de bescherming van commercieel gevoelige informatie. Bij de verlening van een derogatie worden retroactieve veranderingen voor productie-installaties die reeds prioritair dispatch genieten, vermeden, niettegenstaande een eventuele overeenkomst op vrijwillige basis tussen een lidstaat en een productie-installatie.

Onverminderd de artikelen 107, 108 en 109 VWEU kunnen de lidstaten installaties die voor prioritair dispatching in aanmerking komen, stimulansen bieden om vrijwillig af te zien van prioritair dispatching. 4. Onverminderd de artikelen 107, 108 en 109 VWEU kunnen de lidstaten voorzien in prioritair dispatching voor elektriciteit die wordt opgewekt in elektriciteitsproductie-installaties die hoogrenderende warmtekrachtkoppeling gebruikt met een geïnstalleerd elektrisch vermogen van minder dan 400 kW. 5. Voor elektriciteitsproductie-installaties die vanaf 1 januari 2026 worden opgeleverd, is lid 2, onder a), uitsluitend van toepassing op elektriciteitsproductie-installaties die hernieuwbare energiebronnen gebruiken met een geïnstalleerd elektrisch vermogen van minder dan 200 kW. 6. Onverminderd overeenkomsten die vóór 4 juli 2019 zijn gesloten, blijven elektriciteitsproductie-installaties die hernieuwbare energiebronnen of hoogrenderende warmtekrachtkoppeling gebruiken, die vóór 4 juli 2019 zijn opgeleverd en op het moment van oplevering onderworpen waren aan prioritair dispatching overeenkomstig artikel 15, lid 5, van Richtlijn 2012/27/EU of artikel 16, lid 2, van Richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad (20), profiteren van prioritair dispatching. Prioritair dispatching is niet meer van toepassing op dergelijke elektriciteitsproductie-installaties vanaf de datum waarop de elektriciteitsproductie-installatie aan significante wijzigingen wordt onderworpen, hetgeen ten minste het geval wordt geacht te zijn wanneer een nieuwe aansluitovereenkomst noodzakelijk is of de productiecapaciteit van de elektriciteitsproductie-installatie wordt verhoogd. 7. Prioritair dispatching mag de veilige exploitatie van het elektriciteitssysteem niet in het gedrang brengen, mag niet worden gebruikt als rechtvaardiging voor de beperking van zoneoverschrijdende capaciteit buiten het bepaalde in artikel 16 en is gebaseerd op transparante en niet-discriminerende criteria.

5 Analyse van de impact van de wijziging

Onder de huidige regelgeving zijn er 2 installaties aangesloten op een distributienet volgens het principe van permanente flexibele toegang, wat inhoudt dat de productie door de distributienetbeheerder kan worden begrensd (zonder dat hij verplicht is om over te gaan tot een investering). Het gaat om installaties die niet geïmpacteerd zijn door de geïmplementeerde voorrangregeling, in de zin dat er gewoonweg geen keuze kan gemaakt worden (bv. op economische gronden) door de distributienetbeheerder welke installatie kan produceren en welke begrensd wordt.

Alle andere installaties hebben klassieke toegangsrechten die enkel tijdelijk kunnen beperkt worden om de veilige en betrouwbare werking van het distributienet te garanderen. In totaal werd in 2018 door alle netbeheerders samen 126 keer een productiebeperking opgelegd. Daarbij werd 4600 MWh windenergie en 156 MWh elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling niet geproduceerd. Deze cijfers zijn schattingen die uitgaan van een gemiste nominale productie gedurende de periode van afschakeling. Voor het grootste deel van de afregelingen (121) was de aanleiding te vinden in geplande werken op het hoogspanningsnet of in de onderstations die uitgevoerd werden in overleg met de producent. Daarnaast werd er 5 keer afgeregeld omwille van een defect op het middenspanningsnet. Belangrijk om te melden is dat er geen afregelingen omwille van congestie gerapporteerd zijn. Met andere woorden, ook in deze gevallen was er geen toepassing van een voorrangregeling.

Zoals hierboven aangegeven, werd op heden nog geen toepassing gemaakt van de bepaling waarvan wordt voorgesteld ze te schrappen uit artikel 2.3.19. In afwachting van de omzetting van de bepalingen inzake flexibiliteitsdiensten en de herziening van het regelgevend kader voor congestiebeheer⁸ kan er redelijkerwijs vanuit gegaan worden dat ook de komende maanden de schrapping van deze bepaling niet tot een nadelig effect zal leiden voor bestaande productie-installaties. De VREG zal dit in elk geval blijven opvolgen via de rapporteringen in het kader van de kwaliteit van dienstverlening van de elektriciteitsdistributienetbeheerders.

6 Conclusie

De tweede zin van artikel 2.3.19, §1 van het nieuwe Technisch Reglement Distributie Elektriciteit van 20 september 2019 moet worden geschrapt, vóór 31 december 2019. Dit om een Europese inbreukprocedure te vermijden. Deze wijziging heeft namelijk tot gevolg dat het niet meer in het algemeen mogelijk wordt om “prioritaire of gegarandeerde toegang tot het net te verlenen aan elektriciteit uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling”, dit kan (optioneel) enkel nog voor kleinschalige en micro-WKK-eenheden.

Volgens onze impactanalyse zal deze wijziging weinig tot geen impact hebben. Zoals hierboven al gesteld wordt er een grondige herziening van het congestiebeheer voorzien bij de omzetting van de artikelen 31 en 32 van de richtlijn 2019/944 naar het TRDE in 2020.

⁸ Artikelen 31 en 32 van Richtlijn 2019/944 (nieuwe Elektriciteitsrichtlijn).